

בבית משפט המחוזי מרכז- בלוד

ת"צ 8533-03-18
לפני כבוד השופטת הדס עובדיה

בעניין שבין:

המבקשים:

1.

מיכל ברק סוקלובר

2.

אלון צדוק

ע"י ב"כ עו"ד שחר מאיר

מדריך אבא הלל סילבר 12, רמת גן

טל': 03-6127878; פקס: 03-6127979

וע"י ב"כ עו"ד יצחק אבירם

מרח' מצדה 7 בני ברק (מגדל ב.ס.ר. 4)

טל': 03-6110505; פקס: 03-7522095

וע"י ב"כ עוה"ד אופיר נאור ו/או רנו גרשט

מרח' ויסוצקי 6, תל אביב

טל': 03-5447407; פקס: 03-5447405

- נ ג ד -

המשיבה:

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד אופיר נאור ואח'

מרח' דניאל פריש 3, תל אביב

טל': 03-6944141; פקס: 03-6941351

מתייצב להליך:

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז מרכז-אזורי

מדריך מנחם בגין 154 (בית קרדן), תל אביב, 6492107

טל': 073-3736262; פקס: 02-6468017

הודעה על התייצבות היועץ המשפטי לממשלה

מכוח סמכותי לפי סעיף 1 לפקודת סדרי הדין (התייצבות היועץ המשפטי לממשלה) [נוסח חדש] ולאחר שראיתי כי זכות של מדינת ישראל או עניין ציבורי עלולים להיות מושפעים או כרוכים בהליך שלפני בית המשפט הנכבד, הריני להודיע על התייצבותי להליך זה.

אני מסמך כל פרקליט מפרקליטות המדינה על שלוחותיה להיות נציגי בהליך זה.

היום: י"א באדר ב' התשע"ט

18 במרץ 2019

אביחי מנדלבליט

היועץ המשפטי לממשלה

בעניין שבין:

המבקשים:

1. מיכל ברק סוקלובר

2. אלון צדוק

ע"י ב"כ עו"ד שחר מאיר

מדרך אבא הלל סילבר 12, רמת גן, 5250606

טל': 03-6127878; פקס: 03-6127979

וע"י ב"כ עו"ד יצחק אבירם

מרח' מצדה 7 בני ברק (מגדל ב.ס.ר. 4), 5126112

טל': 03-6110505; פקס: 03-7522095

וע"י ב"כ עוה"ד אופיר נאור ו/או רנו גרשט

מרח' ויסוצקי 6, תל אביב, 6233801

טל': 03-5447407; פקס: 03-5447405

- נ ג ד -

המשיבה:

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד אופיר נאור ואח'

מרח' דניאל פריש 3, תל אביב, 6473104

טל': 03-6944141; פקס: 03-6941351

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז מרכז-אזרחי

מדרך מנחם בגין 154 (בית קרדן), תל אביב, 6492107

טל': 073-3736262; פקס: 02-6468017

מתייצב להליך:

עמדה מטעם היועץ המשפטי לממשלה

היועץ המשפטי לממשלה מתכבד בזאת להגיש עמדתו. ולבקש, כי בית המשפט הנכבד יורה על עיכוב ההליכים בהליך זה עד למועד בו יפוג החשש של פגיעה בהליך הפלילי עליו מושתתת, בין היתר, הבקשה לאישור ניהול התובענה שבכותרת כייצוגית (להלן: "בקשת האישור"). לפיכך, מבוקש שההליך האזרחי יעוכב, בשלב זה, עד לקבלת החלטה סופית אם יוגשו כתבי אישום בפרשה זו.

כל זאת מן הנימוקים שיפורטו בהרחבה בבקשה זו.

ההדגשות המצוינות בבקשה זו אינן במקור, אלא אם נאמר אחרת.

א. פתח דבר

1. עניינה של בקשת האישור לניהול התובענה שבכותרת כייצוגית, בטענת המבקשים כי "בזק" ממשיכה לעכב, לכאורה, את יישום רפורמת השוק הסיטונאי תוך ניצול מעמדה המונופוליסטי לרעה. וכי הצטרפו למעשה נטען זה גם מעשי שחיתות ופעולות שלא כדין ממטרות זרות ופסולות לכאורה של מנכ"ל משרד התקשורת לשעבר, מר פילבר, אשר על פי

טענת המבקשים, עשה שימוש לרעה בכוחו על מנת לאפשר למשיבה את המשך ניצול כוחה לרעה ביחס לתקופה שמסוף שנת 2015 ועד לסוף שנת 2017.

כעולה מבקשת האישור, בחודש נובמבר 2015 הוגשה בקשת האישור הקודמת, אשר ממתינה להכרעת בית המשפט במסגרת ת"צ 11296-11-15 **סוקולוב נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת**. בקשה זו נסבה על טענות המבקשים כי בזק עיכבה לכאורה את יישום רפורמת השוק הסיטונאי תוך ניצול מעמדה המונופוליסטי לרעה.

2. במסגרת התובענה שבכותרת הוגשה בקשת המשיבה (**בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ**) לעיכוב הליך התובענה הייצוגית בטענה, כי אין ביכולתה לערוך את הגנתה כראוי, מאחר והבירורים העובדתיים הנדרשים לצורך גיבוש עמדה מטעמה, כמו גם הצגתם בבית המשפט, עלולים לעלות בגדר שיבוש מהלכי משפט ובכלל זה הליכי החקירה.

3. ביום 3.1.2019 הורה בית המשפט הנכבד לקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס לבקשה לעיכוב ההליכים.

4. ביום 20.1.2019, הועברו למשרדי הפרקליטות האזרחית העתק הבקשה לאישור התובענה הייצוגית וכן כתבי הטענות מטעם הצדדים להליך בכל הנוגע לבקשה לעיכוב ההליכים.

5. כידוע, בעניין זה נוהלה חקירה פלילית המוכרת לציבור כ"פרשה 4000".

6. אין צורך להכביר מילים באשר לרגישותה של החקירה ואופייה הציבורי, אשר נובעת לא רק מזהות הצדדים והיקף הגורמים המעורבים בה, אלא גם מהשלכתם הציבורית של הנושאים הנחקרים.

7. בתמצית יצוין, כי חקירה גלויה ב"פרשת בזק" על ידי הרשות לניירות ערך החלה בחודש יוני 2017, וזאת בהמשך לחקירה סמויה של מחלקת חקירות, מודיעין ובקרת מסחר ברשות לניירות ערך.

8. בתחילה, החקירה התמקדה בבחינת חשדות לעבירות דיווח לפי חוק ניירות ערך, קבלת דבר במרמה, מרמה, הפרת אמונים בתאגיד ועבירות שיבוש מהלכי משפט, מצדם של גורמים בכירים בחברות בזק, יס וחלל; וכן, של מספר עובדי מדינה הקשורים מתוקף תפקידם בממשקי עבודה מול חברת בזק, ובפרט מנכ"ל משרד התקשורת לשעבר, מר שלמה פילבר.

9. בחודש נובמבר 2017 הועבר תיק החקירה מרשות ניירות ערך לפרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה). בהמשך, התבקשו על ידי הפרקליטות השלמות חקירה, ונגבו עדויות נוספות.

10. ביום 18.2.2018, על רקע ראיות נוספות שנאספו והעלו חשד לביצוע עבירות נוספות, נפתחה חקירה גלויה משותפת של רשות ניירות ערך ויחידת להב 433 במשטרת ישראל, במסגרתה נעצרו מספר חשודים בחשד לעבירות מתחום טוהר המידות והשחיתות הציבורית, בהם נושאי משרה בכירה בקבוצת בזק לרבות בעל השליטה בבזק, מר שאול אלוביץ', רעייתו ובנו ומנכ"לית החברה גב' סטלה הנדלר.

11. הסתעפות זו של פרשת בזק, מתמקדת בבחינת חשדות לעבירות שונות מתחום טוהר המידות ביחס למספר חשודים. במסגרת חקירה זו נגבו עדויות רבות, נתפסו חומרי חקירה בהיקף משמעותי, ונחתמו הסכמי עד מדינה.

12. ביום 3.12.2018 הועברו ממצאי החקירה לפרקליטות.

13. ביום 28.2.2019 הודיע היועץ המשפטי לממשלה לראש הממשלה וכן לגברת למר אלוביץ', כי הוא שוקל להעמידם לדין בפרשה זו בחשד לביצוע עבירת שוחד ועבירות נוספות, בכפוף לשימוע, כפי שפורסם בהחלטת היועץ המשפטי לממשלה.

14. בהמשך לכך, היועץ המשפטי לממשלה נדרש, לסוגיה נושא הליך זה ומצא כי ניהול הליכי בקשת האישור של התובענה הייצוגית עלול לשבש את ההליך הפלילי. לכן, היועץ המשפטי לממשלה סבור כי יש לעכב את הליכי בירור התובענה שבכותרת מטעמים הנובעים מהאינטרס הציבורי הרחב.

15. למען הסדר הטוב יובהר, כי עמדת היועץ המשפטי לממשלה מתייחסת לסוגיית עיכוב ההליכים בתיק, ומעבר לכך, אין הוא מחווה דעה לגוף הבקשה לאישור תובענה ייצוגית.

16. יוטעם, כי בהליך מקביל להליך דכאן, מתנהלים מספר הליכים נוספים בעניינה של קבוצת "בזק" על התאגידים השונים בה ו/או הקשורים אליה, אשר אף בהם עוכבו ההליכים האזרחיים בגין ההליך הפלילי המתנהל. כדוגמת ת"צ 62263-06-17 שלומי טלמור נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ ואח' (מצ"ב כנספחים "1" ו-"2" בהתאמה החלטות בית המשפט מיום 10.12.2017 ו-16.01.2019) ותנ"ג 28843-02-18 לייטקום (ישראל) בע"מ ואח' נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ ואח' (מצ"ב כנספח "3" העתק החלטת בית המשפט הנכבד בעניין מיום 3.6.2018).

ב. התשתית הנורמטיבית

17. תקנה 152 (א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן גם: "התקנות") קובעת את סמכותו של בית המשפט הדן בעניין אזרחי בעניין עיכוב הליכים, כדלהלן:

"בית המשפט רשאי לדחות את הדיון למועד, למקום ובתנאים שייראו לו, אם היה סבור כי למען הצדק מן הראוי לעשות כן; אך אם התחיל בשמיעת ראיות ימשיך בה בריצות יום יום, עד גמר חקירתם של כל העדים. זולת אם ראה צורך בדחייה מטעמים מיוחדים שיירשמו."

18. כעולה מפסיקות בתי המשפט, בעצם קיומו של הליך פלילי אין כדי להצדיק, כשלעצמו, את עיכוב ההליך האזרחי באותו עניין, אולם במקרים מתאימים, כאשר הוצג אינטרס משמעותי שהצדיק זאת, עוכב ההליך האזרחי.

19. כך למשל, ברע"א 2173/05 היועץ המשפטי לממשלה נ' B.G. Assistance Ltd (פורסם בנבו, 13.2.2006, בפסקה 5 לפסק דינו של כבוד הנשיא (השופט דאז) גרוניס), (להלן: "עניין בי. ג'י."). התייצב היועץ המשפטי לממשלה להליך האזרחי ועתר לעיכוב הליכים אזרחיים מטעמים הקשורים לקיומו של הליך פלילי מקביל, ובין היתר, עמד על הפער בין המידע המוצג לבית המשפט בהליך הפלילי לבין זה המוצג בהליך האזרחי.

בית המשפט העליון קבע, כי היה מקום לעכב את ההליך האזרחי מחשש לעיוות דין בהליך האזרחי אם לא יעוכב ההליך הפלילי, הגם שבסופו של יום ניתן סעד מעט שונה, אך דומה במהותו. זאת, בין היתר, לאור קיומו של קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת בהליך הפלילי לבין זו, אשר נדונה במסגרת ההליך האזרחי. וכך נקבע שם:

"אכן, הכלל הוא כי קיומו של הליך פלילי אינו מצדיק, כשלעצמו, עיכוב של הליך אזרחי המתנהל באותו עניין (רע"א 854/97 לופטין נ' מוניקה תכשיטים בע"מ (לא פורסם)); רע"א 210/03 Foundation Sansounimaille נ' פרי (לא פורסם)). בדרך כלל המבקש את עיכובו של ההליך האזרחי הינו הנאשם בהליך הפלילי. בעניין דכאן שונים הם פני הדברים. מבקש העיכוב איננו הנאשם. נסיבותיו הייחודיות של המקרה דנא הובילונו לכלל מסקנה כי עמדתו של היועץ, לפיה ראוי לעכב את ההליך

נשוא דיונונו עד למתן פסק דין בהליך הפלילי, נכונה היא. אבהיר עתה את טעמי לכך.

...

עניינו הרואות, כי מדובר במצב דברים יוצא דופן: עניין לנו בתובענה אזרחית המוגשת על ידי חברה אשר באמצעותה, כך על פי הנטען במסגרת הליך פלילי המתנהל במקביל, פעלו הנאשמים כנגד קורבנות העבירות וביניהם הנתבע. ברי, כי בנסיבות המקרה שלפנינו קיים קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת במסגרת ההליך הפלילי לזו אשר נדונה במסגרת ההליך האזרחי.

20. במקרה אחר, הוחלט לעכב גילוי מסמכים בהליך אזרחי עד שתסתיים עדות מסוימת בהליך הפלילי. זאת, כדי למנוע גילוי של חומר חקירה במסגרת ההליך האזרחי ובטרם ניתנה העדות במשפט הפלילי – ראו רע"א 2822/10 עו"ד דגני נ' וינארוך, דינים עליון (150) 240 בפסקה 4 (2010), שם נפסק:

"מתברר, שהמשיב הינו עד תביעה בהליך הפלילי שהוגש נגד המבקש. גילוי של החומר למשיב לפני שיעיד בהליך הפלילי עשוי, כמובן, להיות בעל השלכות מזויות שונות. על כן, ראוי לעכב את מועד הגילוי עד לאחר מתן העדות..." "דומה, שאין מנוס מלהשהות את ההליך האזרחי, ולו חלקית, עד שהמשיב יעיד בהליך הפלילי."

21. ראו דוגמא נוספת בהחלטת בית המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב בעת"מ 31557-02-14 גלילות מחזור פסולת בע"מ ואח' נ' עיריית רמת השרון ואח' דינים מנהלי (116) 245 (2014). בעניין זה, הוגש כתב אישום נגד נאשמים, אשר מצדם הגישו עתירה מנהלית. בית המשפט קיבל את עמדת המדינה, אשר היתה משיבה בעתירה המנהלית, כי יש לעכב את בירור העתירה "עד לקביעת התשתית העובדתית בפרשה דהיינו, עד מתן הכרעת הדין בערכאה הדיונית". זאת, בעיקר לאחר שהתברר "כי השאלות השנויות במחלוקת בשני התיקים קשורות קשר בל ינותק". בין היתר, הביא בית המשפט לעניינים מנהליים מדברי בית משפט השלום (שדחה בקשה לדחיית דיון בתיק הפלילי עקב הגשת העתירה המנהלית), כדלקמן:

"עוד התייחס כב' השופט בקר בהחלטתו גם לסוגיית העדים ולייחודו של בית המשפט לעניינים מנהליים אשר ככלל איננו שומע עדים, ולכן מן הראוי שהמסכת העובדתית תידון בפני הערכאה הדיונית:

'מעבר לכך... הרי שפשיטא בעיני, כי מקום בו מוגש הליך פלילי- לו הבכורה בבירור הדין. הדבר נובע לא רק מן הטעם שמדובר בדיני נפשות, אלא גם מטעמים משפטיים - ראייתיים, הקשורים בטוהר המשפט הפלילי... בירור שבהכרח יהא גם עובדתי בפני ערכאה אחרת, יש בו פוטנציאל פגיעה לטוהר ההליך הפלילי. אם בעניינים עובדתיים עסקינן, הרי שדומני... שממילא בית משפט לעניינים מנהליים אינו המקום הנכון לברר עניינים עובדתיים, ואדרבא ההפך הוא הנכון. הנאשמים 1-3 'מאיימים' בהצעת 100 עדים לבית המשפט, ואכן מדובר באיום כבד משקל, אולם הצרה היא שהבירור העובדתי הכרוך באותם עדים, יהא מספרם אשר יהא, קשור ומתאים לבית המשפט הפלילי- עובדתי, ולא לבית המשפט המנהלי'.

יצוין, כי בית המשפט לעניינים מנהליים התייחס בין היתר לפסק הדין בעניין בי.גיי. וקבע, כי "לא ניתן להתעלם מפס"ד בעניין B.G. הנ"ל הקובע כי במקרים בהם קיים קשר הדוק בין המסכת העובדתית המתעוררת במסגרת ההליך הפלילי לזו אשר נידונה במסגרת ההליך האזרחי, כפי שארע במקרה שלפנינו ובנסיבות מיוחדות, יש מקום לעכב את ההליך האזרחי".

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור שנדחתה בעיקר משום שהדין אינו מאפשר להשיג על החלטת ביניים מסוג זה – בר"מ 4717/14 גלילות מחזור פסולת בע"מ ואח' נ' עיריית רמת השרון ואח' (פורסם בנבו, 4.11.2014).

22. זאת ועוד, ביום 9.10.2017 ניתנה בבית המשפט המחוזי מרכז בלוד החלטה בסוגיה דומה בת"צ 31297-01-17 זיצמן נ' ידיעות אחרונות בע"מ ואח' (פורסם בנבו, 9.10.2017; להלן: "עניין זיצמן").

בעניין זיצמן נדונה בקשת היועץ המשפטי לממשלה לעכב את ההליכים בתובענה ייצוגית, שעניינה בטענה להטעיית קוראי עיתון "ידיעות אחרונות" וזאת עד לסיום החקירה הפלילית המתנהלת בעניין השיחות שהתקיימו בין ארנון (נוני) מוזס, העורך האחראי בעיתון "ידיעות אחרונות" לבין בנימין (ביבי) נתניהו, ראש הממשלה, וקבלת החלטה אם יוגש כתב אישום (פרשה הידועה כ"פרשה 2000").

כבוד השופט יי קינר נעתר לבקשה לעכב את ההליכים בתובענה הייצוגית, בקבעו בין היתר כי אמנם ככלל, קיומו של הליך פלילי אינו מצדיק עיכוב של הליך אזרחי המתנהל באותו עניין, אך תיתכנה נסיבות חריגות שיביאו לעיכוב ההליכים האזרחיים. ניתן לראות את האינטרס הציבורי כשיקול שיש בו כדי להוות, במקרים המתאימים, את הנסיבות החריגות הנדרשות לעיכוב הליך אזרחי בשל קיום הליך פלילי, לרבות חקירה פלילית. מקום בו ניהול התובענה הייצוגית עלול לפגוע בניהול ההליך הפלילי שעניינו אכיפת הדין, אמורה הבכורה להינתן לניהול ההליך הפלילי, בייחוד כשהתובענה הייצוגית מוגשת בעקבות הידיעה בדבר ניהול החקירה הפלילית, ובהיותה בעיצומה, ומבקשת להיבנות מאותה חקירה ומתוצריה.

עוד קבע בית המשפט הנכבד בעניין זיצמן, כי בנסיבות התיק דשם (בדומה לעניינו) כאשר מעמידים את האינטרס הציבורי שבהבטחת ניהול תקין של חקירה פלילית חשובה, רגישה ובעלת השלכות ציבוריות, אל מול האינטרס של ניהול הליך אזרחי ביעילות ובמהירות, וכאשר לא הוצגה כל פגיעה ספציפית שתיגרם עקב העיכוב, יש לעכב את ההליך האזרחי.

23. באשר לחשיבות מניעת שיבוש מהלכי משפט, ראו דבריו של המלומד גבריאל הלוי תורת דיני העונשין כרך ד 305 (2010):

"שיבוש מהלכי המשפט עשוי להתקיים במגוון דרכים, הן במישור סדרי הדין, הן במישור הראייתי והן במישורים אחרים. שיבוש מהלכי המשפט או יצירת עיוות דין משבשים את ההליך המשפטי, פוגעים בסדרי המנהל הציבורי ומביאים לפגיעה באמון הציבור במערכת המשפטית ובהפעלתו של ההליך השיפוטי. הבטחת תקינותו של ההליך השיפוטי מחזקת את אמון הציבור בפעולות הרשות השופטת ורשויות אכיפת החוק".

ג. מן הכלל אל הפרט

24. עמדת היועץ המשפטי לממשלה היא, כי המקרה הנוכחי הינו מקרה מובהק המצדיק את

25. כעולה מהאמור לעיל, בירור בקשת אישור ניהול התובענה כייצוגית לגופה, יחייב את הגשת תגובת המשיבה ומסירת גרסה עובדתית הנתמכת בתצהיר מטעמה. ניתן להניח, כי תגובה שתוגש תידרש להיתמך, בין היתר, בתצהירים של מי מטעם המשיבה שנחקרו ועניינם עומד לפני הכרעה על הגשת כתב אישום. גיבושה של תגובה בהליך דכאן, יידרש להיעשות בתיאום עם, כמי שהטענות המועלות מכוונות במידה רבה כלפי התנהלותם, ומתוקף תפקידם בקשר עם בזק.

26. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה הגשת תגובה זו, בעת הזו, עלולה לפגוע בהליך פלילי עתידי ככל שיוחלט על הגשת כתבי אישום, וכפועל יוצא מכך, באינטרס הציבורי המגולם בהליכים אלה.

27. דברים אלו מקבלים משנה תוקף שכן לא מן הנמנע, כי לאחר שמי מטעם המשיבה ימסור את גרסתו במסגרת תשובת המשיבה לבקשת אישור ניהול התובענה כייצוגית, יתקיימו חקירות עדים בתיק, והעד מטעם המשיבה יעמוד לחקירה נגדית בבית המשפט הנכבד.

28. זאת ועוד, ככל שיוחלט על הגשת כתב אישום, יש ודאי מקום לעיכוב ההליך, שכן חשש משיבוש קיים גם בשלב שבין ההחלטה בדבר הגשת כתב אישום ועד תום ההליך.

29. כמו-כן, ככל שיוגש כתב אישום בהליך הפלילי נגד מי מהמעורבים בהליך האזרחי, חקירתו של מעורב זה במסגרת בקשת האישור בטרם נחקר כנאשם בהליך הפלילי, ובטרם העידו עדים אחרים בפרשה שגרסתו של אותו מעורב עשויה להיות רלוונטית לגרסתם, עלולה לפגוע בהליך הפלילי.

מטעם זה, בין היתר, הוזהרו העדים כמקובל, שלא לשוחח על נושאי החקירה עם איש.

30. על כן, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי מסירת גרסה והצגת עמדה על ידי מי מטעם המשיבה במסגרת הליך אזרחי זה, שעה שמתנהל ההליך הפלילי בעניין הנוגע במישרין לחומרים שעליהם מושתתת בקשת האישור, עלולות להשפיע על המשך ההליך הפלילי ולשבשו.

31. הקשר בין ההליך האזרחי לבין ההליך הפלילי במקרה זה הוא ישיר וברור. טענות המבקשים, בחלקן, מתייחסות במישרין, או בעקיפין, לנושא הנחקר (ראו, למשל, הרישא לבקשה לאישור ניהול התובענה כייצוגית כמו גם סעיף 86, וכן הפרק המכונה "המשך הניצול לרעה של בזק בתקופה הנוספת – הפעם בסיוע של פילבר" והפרק המכונה "אין לבזק הגנה בטענת אישור משרד התקשורת").

על כן ברי, כי התייחסות מטעם המשיבה לנטען במסגרת הבקשה לאישור ניהול התובענה כייצוגית עלולה לפגוע בהליך הפלילי.

32. קיים חשש אמיתי שבמהלך ניהול ההליך שבכותרת – לרבות בשלבים מוקדמים שבו, כדוגמת השלב בו מכינה המשיבה את התשובה לבקשה לאישור ניהול התובענה כייצוגית, תפר המשיבה או מי מטעמה הגבלות שהוטלו במסגרת ניהול הליכי החקירה.

בין היתר הכוונה היא להגבלות בדבר מתן גרסה, עדות, פרטים, ומסמכים לאחרים, קיום שיחות עם עדים או חשודים אחרים בנושאים הקשורים לחקירה, קבלת פרטים אודות גרסאות של עדים ו/או חשודים אחרים במסגרת הכנת התשובה לבקשה לאישור ניהול התובענה כייצוגית או במסגרת ישיבות עם עורכי דינה של המשיבה ועוד.

בכל אלו יש כדי לפגוע בניהול הליכי האכיפה הפליליים עד כדי זיהום ההליך הפלילי ופגיעה ביעילותו ותקינותו.

33. בשל כך שמדובר בהליך אזרחי ובמקביל בתיק פלילי שעשוי כאמור להתפתח בעתיד להליך פלילי ועניינם באותה מסכת עובדתית, קיים חשש ממשי שאותם עדים ואותן שאלות יעמדו במחלוקת בשני ההליכים. רוצה לומר, העדת עדים במשפט האזרחי, אשר עשויים להיות נאשמים או צפויים לשמש כעדים במשפט הפלילי, עלולה לגרום ל"זיהום" ההליך הפלילי.

34. נוכח כל האמור, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי המקרה הנוכחי הינו מקרה מובהק המצדיק את עיכוב ההליך האזרחי. עיכוב ההליך במקרה זה – כפי שפורט לעיל – יסודו, ברצון להבטיח את תקינות ההליך הפלילי ואת טוהר החקירה, ולא באינטרסים או בזכויות של בעל דין זה או אחר.

35. ויודגש שוב, בבסיס עמדת היועץ המשפטי לממשלה עומד האינטרס הציבורי של ניהול התקין של ההליך הפלילי כולו במידה שיוחלט על הגשת כתבי אישום. בכך, גם שונה מקרה זה ממקרים אחרים שנדונו בפסיקה, בהם הוגשה בקשה לעיכוב ההליך האזרחי מטעמו של בעל דין (בדרך כלל הנאשם בהליך הפלילי) אשר עתר לעיכוב ההליך מטעמיו. לא כך במקרה זה.

ד. שיקולים נוספים התומכים בעיכוב ההליך האזרחי

36. היועץ המשפטי לממשלה עמד לעיל על השיקולים המצדיקים לעמדתו את עיכוב ההליך האזרחי. לדידו, די בדברים שהוצגו כדי להביא לעיכוב ההליך. בצד האמור, משנה תוקף לבקשה יסודו בשניים אלה: האחד, בכך שעיכוב ההליך האזרחי, בנסיבות הנדונות, לא יגרום למבקשים נזק, ודאי לא נזק משמעותי או בלתי הפיך; השני, בהיותו של ההליך בקשה לאישור ניהול תובענה כייצוגית. על כך יבקש היועץ המשפטי לממשלה להרחיב.

ד.1. לא יגרם למבקשים נזק, ודאי לא נזק משמעותי או בלתי הפיך

37. עסקינן בבקשה לאישור תובענה ייצוגית. מדובר בהליך אזרחי שמטבעו נמשך זמן, נוכח התנהלותו בשני שלבים (בקשת אישור ניהול התובענה כייצוגית ולאחריה ניהול התובענה הייצוגית עצמה) וכעת נמצא בשלב ראשוני בו טרם הוגשה תשובה לבקשת אישור ניהול התובענה כייצוגית.

38. על כן, בירור התובענה במקרה דנן, אינו מגלה כל דחיפות מיוחדת המצדיקה פגיעה באינטרס הציבורי עליו מבקש היועץ המשפטי לממשלה להגן במסגרת בקשה זו. שכן, מחד גיסא, בימים אלה משהוחלט כבר לשלוח כתבי חשדות, בין היתר, לבעל השליטה בקבוצת "בזק", יש לאפשר לרשויות האכיפה לבצע ולהשלים את מלאכתן נאמנה. מאידך גיסא, עיכוב בניהול ההליך האזרחי, כאמור, לא יגרום למבקשים (או לחברי הקבוצה) כל נזק – ודאי לא נזק משמעותי או בלתי הפיך.

ד.2. שיקולים הנוגעים לתכליותיו של מוסד התובענה הייצוגית

39. גם מתוך עיון בתכליותיו של מוסד התובענה הייצוגית, יש כדי לבסס את עמדת היועץ המשפטי לממשלה, כי יש לעכב את בירור ההליך האזרחי.

40. סעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו- 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") קובע את מטרותיו:

- "מטרתו של חוק זה לקבוע כללים אחידים לענין הגשה וניהול של תובענות ייצוגיות, לשם שיפור ההגנה על זכויות, ובכך לקדם בפרט את אלה:
- (1) מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסיה המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים;
 - (2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו;
 - (3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין;
 - (4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות."

41. בית המשפט העליון עמד על התכליות שבבסיס מכשיר התובענה הייצוגית בבג"ץ 2171/06 כהן נ' יו"ר הכנסת (פורסם בנבו, 29.8.2011) שם נאמרו הדברים הבאים (פסקה 3):

"כידוע, התובענה הייצוגית הינה מכשיר משפטי-דיוני המאפשר לאדם אחד או לקבוצת אנשים, אשר נזקם האישי קטן יחסית, לתבוע את המזיק בשם כל מי שנפגע כמותם, כך שסך התביעה הכולל יהיה גבוה. באפשרה כן, מקדמת התובענה הייצוגית שורה של יעדים חברתיים וכלכליים חשובים: היא מעניקה הגנה לפרטים השונים אשר מטעמים של אי-כדאיות כלכלית, או אחרת, נמנעים מלהגיש את תביעתם האישית; היא מגבירה את אכיפת הוראות הדין העומדות ביסודה ומרתיעה מפני הפרתן בעתיד; יש בה כדי להשוות את פערי הכוחות בין הפרט הבודד לבין תאגידים וגופים עתירי ממון וכוח משפטי, המבקשים להחצין את סיכוניהם כלפי הציבור; היא מקטינה את החשש מפני הכרעות סותרות; ולבסוף, שימוש מושכל בה יכול להביא לחיסכון במשאבים שיפוטיים."

42. בדברים אלה יש ביטוי לתפקיד "הציבורי" של מוסד התובענה הייצוגית, המאפשר לנקוט בהליך אזרחי, בין היתר לצורך הגברת אכיפת הוראות הדין והרתעה מפני הפרתן בעתיד. ואכן, כפי שהוסבר, אחת ממטרותיה העיקריות של התובענה הייצוגית היא הגברת אמצעי האכיפה, במקום שיש תת אכיפה.

43. בצד זאת, יש לתת את הדעת על הסיכון ההפוך הקיים, והוא שהגשת בקשת אישור לניהול תובענה כייצוגית, בעוד ההליך הפלילי מצוי בעיצומו, עשויה לחבל בניהולו של האחרון.

44. בהקשר זה יצוין, כי הניסיון מלמד שבקשות לאישור תובענה ייצוגית מוגשות לעיתים בעקבות הליכי בקרה או אכיפה הננקטים על ידי רשויות הביקורת והאכיפה. במקרים אלה בקשות האישור מבקשות למעשה להיבנות, מהליכים שנקטו על ידי הרשויות הציבוריות. מאידך, לא אחת מוגשות בקשות אישור אף בטרם הושלמו אותם הליכי בקרה ואכיפה שעליהם מתבססות בקשות האישור.

45. בכל הנוגע למקרה הנוכחי, עמדת היועץ המשפטי לממשלה, היא כי בסיטואציה הנוכחית, יש להעניק בכורה לניהולם התקין של ההליכים הפליליים, שכן זו דרך המלך לטיפול בפרשה.

46. על כן, במקרה הנדון, באיזון האינטרסים, בין האינטרס של הקבוצה בניהול התובענה הייצוגית בעיתוי הנוכחי, לבין האינטרס בקיום תקין של ההליך הפלילי, נוטה הכף במובהק ובאופן חד משמעי, לטובת האינטרס שבניהול ההליך הפלילי.

47. על רקע זה, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי בירור הליך תובענה ייצוגית, מקום בו המשך הבירור עלול לפגוע באפשרות לאכיפת הדין באמצעות ההליך הפלילי, אינו רצוי ואינו נכון ואף עומד בניגוד לאחת מן התכליות המרכזיות שבבסיס מוסד התובענה הייצוגית עצמו. חלף זאת, יש לאפשר את מיצוי הבירור הפלילי, כאשר בד-בבד, לא תיפגע אפשרותם של המבקשים להמשיך בעתיד בבירור ההליך האזרחי הנדון.

48. התכלית הציבורית העומדת בבסיס שני ההליכים האמורים, מעניקה אפוא משנה תוקף לבקשה לעיכוב ההליך האזרחי.

3.ד. חיסכון בזמן שיפוטי ומניעת החלטות סותרות

49. מבלי לגרוע מן הנימוקים שהובאו לעיל, סבור היועץ המשפטי לממשלה, כי ניהול הליך פלילי ייתכן שיביא לתוצאות שיהיה בהן כדי לסייע להליך האזרחי, ולהשפיע באופן מהותי על התנהלותו, ואף יחסכו מזמנו של בית המשפט הנכבד.

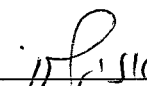
יכול שהטענות הנטענות בהליך שבכותרת יעלו אגב ניהול ההליך הפלילי, שכן קיימות שאלות שבמחלוקת החופפות בשני ההליכים, וההליך האזרחי נשען על ההליך הפלילי (הליך התובענה הייצוגית והליך החקירה לרבות ההליך הפלילי, ככל שינוהל כזה).

50. ניהול ההליכים שלא במקביל אף ימנע מצב, לא רצוי כמובן, של החלטות סותרות בין המותבים היושבים בדין בשני ההליכים השונים.

ה. סוף דבר

51. כאמור לעיל, היועץ המשפטי לממשלה הודיע על התייצבותו להליך דנן לעניין סוגיה זו. לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד להורות על עיכוב ההליכים בתובענה שבכותרת כמבוקש בפתיח לעמדה זו.

ככל שיוחלט על הגשת כתב אישום בפרשה, שומר היועץ המשפטי לממשלה על זכותו להגיש בקשת עיכוב הליכים נוספת, שכן חשש משיבוש קיים גם בשלב שבין ההחלטה בדבר הגשת כתב אישום ועד שמיעת הראיות.

סימה אזולאי, עו"ד
פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)

עידית מנדלבוים, עו"ד
ראש תחום אזרחי – מסחרי
בפרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)